

ARMAS KURI
minister Anvelt
- lk 5

MIHKEL RAUD:
Miks liitusin
erakonnaga - lk 4

ARVAMUSLOOD
väljaspoolt erakonda - lk 2

Sotsiaaldemokraat

Minister Urve Palo seiskas Tallinna teletorni mahamüümise!

„Täna oleme teinud põhimõttelise otsuse, et teletorni enamusosalus peab jääma riigile,“ ütles uue valitsuse majandus- ja taristuminister Urve Palo kindlameelselt. Suve alguses meedias lumepalliefektina levinud uudis AS Levira ja sellega kaasnevalt Tallinna teletorni müügist oli eelmise majandusministri algatus, mis ilma sotsideta oleks valitsuses teostunud.

Teletorn on elutähtsa teenuse osutamise seotud kriitiline objekt ja on oluline, et riigil säiliks kontroll selle üle. „Elkõige Ukraina sündmuste valguses näeme, mida tähendab objektiivse info levi. Riigil peab säilima võimekus eelkõige kriisilukorras avalik-õiguslike tele- ja raadioprogrammide edastamiseks. Teletorni saatejaam on Eestit katvate võrkude oluline osa,“ lisas minister Palo.

Teletornis paiknevad muuhulgas sideoperaatorite serverimajutuskeskused. „Kui riik kaotab kontrolli strateegilise objekti üle, siis võib see hiljem vales kätte maksta,“ ütles Palo.

AS Levira ajalugu ongi seotud ringhäälingu arenguga Eestis. Ettevõtte aktsionärid on 51% enamusosalusega Eesti riik ja 49% vähemusalusega Prantsuse telekommunikatsiooni-

kontsern TDF Group. TDF-i kaudu on Levira osa Euroopa juhtivast elektroonilise side infrastruktuuri- ja multimeediateenuseid osutavast ettevõtete grupist.

Soome haridus- ja kommunikatsiooniminister Krista Kiuru ütles Eestis minister Paloga kohtudes, et on teemaga tuttav, sest Soomes on viimase valitsuse ajal olnud teemaks aastate eest tehtud müügiotsuse tagasipööramine: „Soome kogemus näitas, et teenuste hinnad tõusid oluliselt ja praegu nõutakse, et riikliku regulatsiooniga tuleb sekkuda“. Samas mõnis Kiuru, et poliitiliselt pole olnud see võimalik.

Levira müük ei ole tingimata riigile vajalik, kuna tegemist on kasumliku ettevõttega, mis teenib dividende. „Eesti Vabariik ei oleks pärast müüki suutnud kontrollida teletorni uue omaniku võimalikke otsuseid või edasimüügi plaane,“ lisas Palo

2012. aastal avati renoveeritud Tallinna teletorn ka rahvale ja sellest on saanud nii tore turismiobjekt eestlaste hulgas kui ka rahvusvahelise tähtsusega vaatamisväärsus. Riik panustas teletorni renoveerimisse üle viie miljoni euro. Selle müügi korral oleks uuel omanikul olnud õigus teletorni avalikkusele 2017. aastal sulgeda. ●

Teletornist

- Lisaks praktilisele eesmärgile ja julgeolekukaalutlusele on teletorn sümbolne objekt, mida Nõukogude armee püüdis 1991. aasta augustis vallutada ja sellega Eesti muust maailmast ära lõigata. Paljud eestlased kaitsesid teletorni oma eluga riskides.
- Praeguseks on teletornist kujunenud nii eestlaste kui ka turistide üks meelisatraktsioonidest.
- Teletorn on 190 meetri kõrgune, selle tipus on metallist antennimast. Teletornist edastatakse 24 telekanalit Baltimaadesse ja Skandinaavia riikidesse (ka tasuta Eesti kanalid).

URVE PALO Eesti Vabariik ei oleks pärast müüki suutnud kontrollida teletorni uue omaniku võimalikke otsuseid või edasimüügi plaane.

SUVEPÄEVAD
Vaata pilte SDE suvepäevadest juulikuus Voorel. - lk 8

Juhtkiri

Jevgeni Ossinovski

SDE aseesimees,
Haridus- ja teadusminister

Julgemat poliitikat!

Ukraina sündmuste valguses on taaskord hakatud julgeoleku aspektist lähtudes eestivenelastest rääkima. Ma ei pea põhimõtteliselt õigeks loimumisküsimuste „julgeolekustamist“, kuna lisaks sellele, et see solvab suurt hulka eestimaalastest, on selline mõtlemine ka ühiskondlikult ohtlik. Käsitledes ühte või teist ühiskonnarühma ohuna, võime kiiresti jõuda olukorrani, kus kogu riik täitub „sisevaenlastega“.

Samas on kindlasti tervitatav, et Ukraina kriis on andnud võimaluse suunata ühiskondlikku tähelepanu sellele, kuidas suurendada Eesti ühiskonna sidusust. Meeldetuletuseks mõned muretekitavad faktid. Eestivenelaste töötuse määr on ligi kaks korda kõrgem ja nende sissetulekud viiendiku võrra madalamad. 15% Eesti püsielanikest ei oma Eesti kodakondsust, nende õigusteadlikkus on madalam ning tervis kehvem.

Sotsiaaldemokraatide valitsus teeb loimumise edendamiseks läbiajal ära mitu mõistlikku asja, mille eest oleme aastaid võidelnud. Lõpetame kodakondsusetuse taastoomise, lihtsustame kodakondsuse saamist eakatele, teeme Eesti seadused ja õigusabi vene keeles hõlpsamini kättesaadavaks, varustame ravimid venekeelsete infolehtedega, parandame eesti keele õpet. Ent need on siiski väikesed sammud. Sisuliselt muutuseks on vaja julgemaid otsuseid.

Mulle näib, et üks põhjus, miks paljud tõsised probleemid ei leia aastakümnete viisi lahendust, seisneb selles, et inimesed harjuvad ja lepitavad raske olukorraga kaunis kiiresti. Ebanormaalset saab normaalne. Seda efekti võiks nimetada ühiskondlikuks tuimastriks.

Toon näite väljapoolt loimumisvaldkonda. On vähe edetabeleid, milles Eesti on Euroopa absoluutses tipus. Paraku ei ole see ei innovatsiooni-, ettevõtluskliima ega ühiskondliku õnne indeks. Selleks on hoopis HIV-leviku edetabel, mille kohaselt on Eestis 1,3% täiskasvanutest HIV-kandjad. Edetabeli hõbemedalit hoiab Läti, kus vastav näitaja on poole väiksem. Rääkimata muust Euroopast, kus see jääb 0,1–0,2% lähedale.

Maailmas on Eesti 33. kohal, platseerudes selliste riikide nagu Belize, Ghana ja Etiopia kõrval. Kas see on klubi, kuhu me kuuluda tahame? Kindlasti mitte, ent kui tihti kuuleme me tõsist arutelu selle üle, et HIV-epideemia tuleks ükskord lõpp teha. Pealegi on meditsiin vahepeal jõudnud kaugele. Seega on see probleem lahendatav, on vaja vaid tahet.

Teine sarnane edetabel on kodakondsuseter. Kodakondsuserute arvu poolest (ligi 90 000 inimest) oleme me maailmas kõrvuti selliste riikidega nagu Iraak, Kuveit ja Saudi Araabia. Tõsi, meist eespool on veel Süüria, Tai, Myanmar, Nepal ja... Läti. Muidugi, eks kõigil on oma eripärane ajalugu, ent 21. sajandi Euroopas ei ole normaalne, et ligi kümnendikku elanikkonnast ei pea ükski riik omaks. Me ei räägi siin hiljutistest sõjapõgenikest, vaid aastakümneid rahumeelselt Eestis elavatest inimestest. Me oleme iseseisev ning toimiv riik, mitte külmutatud konfliktit tsoon.

Selles lehenumbri kirjutab Siim Tuisik, et sotsiaaldemokraadid peaksid olema julgemad uute teemade tõstatamisel. Muidugi peaks. Ent samas peame saama üle mitmeid probleeme varjutavast ühiskondlikust tuimastist ning otsima uue teravusega lahendust juba pikalt vindunud probleemidele. Usun, et ühiskond ootab meilt seda.

Sotsiaaldemokraat:

Tiraaž: 7000 // Väljaandja: Sotsiaaldemokraatlik Erakond //
Address: Ahtri 10A, Tallinn 10151Telefon: 611 6040 //
Tellimine, kaastööd ja lisainfo: ajaleht@sotsdem.ee

Selle Sotsiaaldemokraadi arvamuslood ei esinda erakonna seisukohti

Avastamata ressurss ühiskonnale – sotsiaalne ettevõtlus

Jaan Päs

SEV juhatuses esimees

Kas ajakirjandust lugedes on tundunud, et elame stereotüüpide riigis? Teate küll: poliitikut on halvad, ülejäänud kodanikud on vased, aga ausad ja nii edasi.

Aktiivselt ühiskonnaelus osalevad mõistlikud inimesed selliseid üldistavaid hinnanguid ei anna. Ilma must-valge ja lihtsustatud maailmapildita on kergem leida võimalusi koostööks ja uuteks lahendusteks ning suuri asju päriselt ära teha. Stereotüüpide hajutamise abil ilmub nende tagant nähtavale ühisosa: nii erakondade kui ka kodanikualgatuste ehk vabaihenduste eesmärgiks on ühiskonnas positiivsete muutuste loomine.

Kui erakondades peituvat potentsiaali ei märgata enamasti küüniliste

elavarmuste tõttu, siis vabaihenduste võimalusi takistab eelkõige järgnev stereotüüp: „Mida need roosad ja rõõmsad vabatahtlikud peale lastekodulaste ja sorakil karvadega loomadega mängimise ikka teha suudavad?“ Asja lähemalt uurides selgub, et kindla eesmärgi nimel ja õigel viisil tegutsedes ollakse tegelikult võimelised palju enamaks.

Riik saab luua sotsiaalsetele ettevõtetele tekkimiseks ja kasvamiseks soodsa ökosüsteemi

Mis ühendab neid organisatsioone?

- Tagurpidi Lavka – toob terviseliku maotoidu linna ja toetab maaelu arengut väiketulnike sissetulekuid suurendades.

- Eesti Pimemassööride ühing – annab töötamise võimaluse neile, kes seda muidu teha ei saaks ja pakub klientidele Eesti parima hinna-kvaliteedi suhtega massaažiteenust.
- Avitus – aitab meeleoluhäiretega, läbi põlenud või depressioonis inimesi taas „jalgadele tõusta“.
- Abikäsi – on mõne aastaga vahendanud sadu pikaajalisi töötuid (peamiselt erivajadustega inimesed) tööturule, neid enne innustades ja välja õpetades.

Kõik need organisatsioonid on aktiivsete kodanike algatatud ja nad on sotsiaalsed ettevõtted.

Sotsiaalne ettevõtte on organisatsioon, mille põhikirjaline eesmärk on lahendada mõnda ühiskondlikku probleemi kaupade või teenuste müügist teenitud tuluga. Sotsiaalne ettevõtlus on mõistlik ja praktiline tegutsemisudel ühiskondlike probleemide lahendamisel.

Ettevõtlustulu teenimine muudab sotsiaalsed ettevõtted elujõulisemaks kui ainult heategevusrahast või projektitoetustest sõltuvat vabaihendust. Sõltumata konkreetset tegevusvaldkonnast on suurema ühiskondliku muudatuse saavutamiseks igal juhul tarvis pikaajaliselt ja stabiilselt tegutseda. Ettevõtlustulu teenimine on turumajaduse tingimustes üks oluliseid võimalusi positiivse muutuse loomise rahastamiseks, olgu tegemist puuetega inimeste tööhoive või hoopis uuuskasutusega.

Kõik sotsiaalsed ettevõtted loovad ühiskonda rohkem väärtust kui paistab välja nende raamatupidamisaruandest (tööhoive, palgad, riigimaksud). Ühed ettevõtted ennetavad täiendavate kulude tekkimist riigi sotsiaal- ja tervishoiusüsteemile, näiteks erivajadustega inimeste töö käimisega kaasneb nende endi ja nende lähedaste parem tervis.

riigi kolmas partei, ja kes on kohati ka emaparteiga nuga, kui viimane liiga pehmelt käitub. Selline strateegia aitab alles hoida ja kasutada nii progressiivseid noori kui ka konservatiivsemaid vanu (jah, Rahvaliit ei ole unustusse kadunud, nagu näitab kooseluseaduse eelnõu hääletus riigikogus). IRL-il on ka oma liberaalne tiib – Kross, Yoko Alender ja Anvar Samost – olemas, et hääle saak laiem oleks.

Noorte-organisatsioon on hetkel nagu invaspord.

Kus oli noorsotside aktiivne avalik kooseluseadust pooldav kampaania?

Andres Anvelt kirjutas hiljuti artikli karistust- ja kaudselt narkopoliitika kohta Eestis. Kus on organisatsioonijuhil Karl Kirti või mõne teise ambitsioonika noore sotsiaaldemokraadi jõuline sõnavõtt? Näiteks: noorsotsid toetavad ümismisreformi, et vähendada kuritegevust ja ebamõistlike kulusid nii politise, prokuratuuris, kohtutes kui ka meditsiini valdkonnas. Keegi kes loetleks erinevate Euroopa riikide ja USA osariikide kümnendite pikkusi kogemusi. Sõltlaste hulk elanikkonnast on Ameerikas püsinud stabiilsena viimasel 50 aastat,

Teised ettevõtted leevendavad sotsiaalprobleemide avaldumise tagajärgi, näiteks aitavad tööle elu hammastrastate vahele jäänud inimesi.

Senisest vähesest tähelepanust hoolimata on sotsiaalse ettevõtluse sektor Eestis viimastel aastatel kasvanud. Hiljutine statistikaameti ülevaade kinnitab sektori mahtude suurenemist nii majanduslikult kui ka tööandjana: sotsiaalsete ettevõtete ettevõtlustulu kasv perioodil 2009–2012 oli keskmiselt 18% aastas. Rohkem raha tähendab antud juhul rohkem heaolu meie inimestele ja elujõulisemaid heaolu tagavaid organisatsioone.

Sotsiaalne ettevõtlus peab võitma suuremat tähelepanu.

Riik saab luua sotsiaalsete ettevõtete tekkimiseks ja kasvamiseks soodsa ökosüsteemi, et hiljem elanike kõrgema elukvaliteedi ja sotsiaalprobleemide tagajärgede leevendamiseks tuleneva avaliku sektori kulutuste vähenemise tõttu tekkivate edulugude vilju nautida.

Sotsiaalne ettevõtlus vajab inkubatooreid – meil on juba üks hea pilootnäide Tartust, SEIKU – ning ka stardi- ja kasvutoetust. Sotsiaalsed ettevõtjad vajavad koolitust ja arenguprogramme. Kindlasti saab sotsiaalsete ettevõtete potentsiaali kasutada uue tööhoive- või Euroopa Liidu struktuuritoetuste meetmete kavandamisel.

Sotsiaalne ettevõtlus peab võitma suuremat tähelepanu ja teadlikkust nii karjäärivalikul kui ka tarbimisotsuste langetamisel. Kõik need arengud on poliitiliste otsustajate kättes, kelle võimuses on anda kodanikele võimalusi rakendada oma energiat senisest uuendusmeelsemas ja elujõulisemas vormis. ●

hoolimata sõjast uimastitele. Need on lihtsalt faktid. Isegi Maailma Terviseorganisatsioon on tunnistanud senise strateegia mõttetust ja kutsunud üles seadusi liberaliseerima. Toetuse kasv noorema generatsiooni seas oleks õigel käsitelisel plahvatuslik ja ka vanemate on võimalik ühiskondliku kahju minimeerimist ilma emotsionaalseks muutumata selgitada.

Need on näitlikud üksikküsimused. Põhiline on aru saada, et vanamoodi riigikogu valimistele minnes ootab ees kolm-neli aastat opositsiooni. Noorsotsidel on võimalus näidata oma asendamatus ja tuua need viis kuni seitse lisakohta, mida võimule saamiseks on hädasti vaja.

Kes julgeb seista oma ideede nimel ja avalikult rääkida tabutemadest? Näiteks vene koolide reformi läbikukumistest, vajadusest anda kodakondsus halli passi omanikele või erinevatest reaalpoliitilistest valikutest, mis sotsiaaldemokraatliku maailmavaatega mitte alati kokku ei sobi.

Noorsotsidel on võimalus välja tuua just sellised kandidaadid, kes laia ühiskonna jaoks oleks ehk pisut idealistlikud, aga innustaks noori ja nn Kalamaja/Karlova generatsiooni.

Kes on piisavalt nälgine ja valmis võitlema? ●

*Loo algne pealkiri on „Point Of No Return“

Sven Mikser kaasajastab Eesti riigikaitset

Kaitseministeeriumis on valminud uus riigikaitseaduse eelnõu, mis paneb paika, kuidas laiapõhjalist riigikaitset rahuajal planeeritakse ja sõja ajal juhitakse.

Riigikaitseadus vahetab välja senised eraldi seisvad rahuaaja ja sõjaaja riigikaitseaduse ning rahvusvahelise sõjalise koostöö seaduse.

Kaitseministri Sven Mikseri sõnul on tänapäevases julgeolekukeskkonnas Eestit ähvardavad ohud palju mitmekesisemad kui puhtsõjalised rünnakud. „Uus riigikaitseadus

Kaitseminister Sven Mikser

teenib kahte olulist eesmärki: esiteks määratakse kindlaks see, kuidas riigikaitset ministeeriumiteelisel rahuajal kavandatakse ja sõjaajal juhitakse, teiseks aga parandatakse riigi valmidust tõhusamalt reageerida ootamatult tekkinud ohtudele,“ ütles Mikser.

Riigikaitseadusega tagatakse riigi parem valmisolek tänapäevastele julgeolekuohtudele vastu astumiseks ja see võimaldab tõhusamalt reageerida kiirelt tekkinud ohtudele. Uus seadus annab riigikaitse planeerimise ja juhtimise senisest suurema rolli peaministrile ja valitsusele. ●

Riigikaitseaduse eelnõu ja seletuskiri asuvad valitsuse eelnõude infosüsteemis aadressil eelnoud.valitsus.ee/main

Perehe heaolu parandamise eelarve saab kaante vahele

Valitsuse jaoks on hilissuue üheks suurimaks väljakutseks 2015. aasta riigieelarve kaante vahele saamine, et tuleva aasta riigielu alusdokument jõuaks septembri teises pooles riigikokku. Suuresti saab valmimisjärgus riigieelarve eelnõu olema valitsusvastutust kandvate sotsiaaldemokraatide nägu.

„Eelarve kokkupanek on tavapäraselt iga koalitsiooni jaoks paras väljakutse. Aga võib eeldada, et tänavu läheb mõnevõrra ladusamalt, kuna suurem osa debattidest peeti ära kevadel, mil Sotsiaaldemokraatlik Erakond ja Reformierakond koalitsiooniläbirääkimisi pidasid,“ ütles riigikogu rahanduskomisjoni esimees Rannar Vassiljev. Tema sõnul panustati neil keerulistel kõnelustel kõige rohkem energiat just neile teemadele, millel on konkreetne hinnasilt juures ja mis elarvet oluliselt mõjutavad.

Järgmise aasta riigieelarve aitab ellu viia murrangut Eesti senises perepoliitikas, kindlustades rahalise kätte ammuoodatud lastetoetuste tõusule. „1. jaanuaril kerib lastetoetus 45 eurole, sama suurt täiendavat toetust hakkab riik maksma madala sissetulekuga peredele, samuti suureneb lastega perede toimetulekutoetus ning tasuta koolitoit laieneb ka gümnaasiumiõpilastele,“ loetles Vassiljev üles suurimad muudatused, mis 2015. aastat nii sisuliselt mõttes kui ka rahalises vääringus enim iseloomustavad. Pole mingi saladus, et laste heaolu parandamisele suunatud ettepanekute elluviimise taga on sotsiaaldemokraadid, kes nende eest võimukõnelustel jõuliselt seisid.

Uude elarvesse on kirjutatud ka tööjõumaksude langetamine. „Oleme aastaid rääkinud vajadusest tõsta tulumaksuvaba määra, mis vähendab ennekõike madala ja keskmise palga saaja tulumaksu. Kuigi varasemad valit-

used on pigem panustanud tulumaksuvaba alandamisse, mis soosib enim jõukaid, siis uuel aastal tõuseb tulumaksuvaba määr 154 eurole. Loodetavasti kujuneb maksuvaba miinimumi suurendamisest iga-aastane tava,“ rääkis Vassiljev.

Samuti arvestavad sotsiaaldemokraadid töötuskindlustusmaks määra langetamisega, mida nad pidasid vajalikuks ka opositsioonis olles. „Tegu on sihtotstarbelise maksuga, mis peab tagama piisavad sissetulekud ja reservid juhuks, kui Eestis peaks tööpuudus kasvama. Need reservid on töötuskassal olemas,“ selgitas Vassiljev.

Tuleval aastal jätkub ka pensionide tõus. Samuti kerib pensioni tulumaksuvaba määr nii, et arvestuslik keskmine pension oleks maksuvaba. „IRL on leidnud, et lastetoetused peaksid veelgi rohkem toetama ja kaitsekulutused tuleks viia 2,5%-le SKT-st. Samal ajal ei toeta nad ühtegi maksumuudatust ega kulude kokkuhoidu, nõudes kramplikult elarvepositsiooni parandamist,“ rääkis Vassiljev. „Meie kivist vett ega raha välja ei pigista. Seetõttu olime sunnitud katteallikate leidmiseks tegema ka ebamugavaid otsuseid.“

Väärt asjade jõustamise nimel vaadati koalitsioonis üle kehtivad maksuerisused. Erimärgistatud ehk siis

Rannar Vassiljev, riigikogu rahanduskomisjoni esimees, kelle vedada saavad sügisel olema parlamendi elarve-aruanded.

madalama maksumääraga kütus säilib järgmisel aastal nii põllumajanduses kui ka kalanduses, kaob aga raudteevedudel ning kerge kütteõliga kütisel. Esimese puhul nähakse reisijavedudele ette kompensatsioon, et piletihind ei tõuseks. Teise puhul töötakse välja meetmed üleminekuks uutele kütteallikatele. Reaalselt rakendub uus maksumäär ülejäärmisest kütteperioodist. Maa- ja aktsiisimäärade tõus mõjutab lõpptarbijat hinda järgmisel aastal 1% võrra. Ennaktempos tõusevad aga inimeste tervist kahjustavate alkoholi ja tubaka aktsiisid.

Laemata tähelepanu on pälvinud ühele last kasvatatud pensionäridele täiendava viie euro maksimise edasiliikamine. „2017. aasta lõpuni tuleb kompenseerida kriisi ajal pensioni teise sambasse riigipoolsete maksete peatamist, mistõttu suurenevad järgneval kolmel aastal oluliselt pensionikulu ning vaba raha nn vanemapensioni rakendamiseks pole,“ põhjendas Vassiljev. „Samas makstakse ka praegu last kasvatatud pensionäridele igas kuus täiendavalt kümme eurot, mis säilib. Seega ei võeta kellelki midagi ära, vaid selle viie euro maksimine lõukub aastasse 2018.“

Pole kahtlustki, et riigikogus saavad debatid 2015. aasta riigieelarve üle olema vägagi tulised, millele vajutavad täiendava pitseri lähenevad parlamendivalimised. Sotsiaaldemokraat soovib SDE ministritele ja saadikutele eelseisvateks katsumusteks palju jõudu. Eraldi jõudu ja jaksu on põhjust soovida Rannar Vassiljevile, kelle vedada on parlamendis toimuvad elarvearuanded. ●

Pealinna sotsid kosutasid hommikul ummikus seisjaid veega

Hanno Matto ja Rainer Vakra 6. augusti varahommik Karli puistestel

Tallinna sotsiaaldemokraadid jagasid 6. augustil Kaarli puistestel ummikuseisvatele autojuhtidele ja ühistranspordis kuumuses vaelevatele reisijatele kosutuseks pudelit vett.

Tallinnas toimuvate ulatuslike tänavaremontide tõttu on mitmel pool ummikud. „Me kõik mõistame, et need tööd on vajalikud, kuid palava ilmaga ei soovi keegi ummikus olla. Seepärast jagame inimestele kosutavat pudelit vett, et kuumusega vastu pidada,“ ütles pealinna sotsiaaldemokraatide esimees ja riigikogu liige Rainer Vakra. „Eesti vajab õnnelikke, hea enesetunde ja selge peaga inimesi,“ lisas ta. ●

Sotsidest valitsusjuhi ja Riigikogu esimehena

Rootsi kuningas Gustav V ja Eesti riigivanem August Rei 1929. aastal Tallinnas

Tänavu aprillis sai sotsiaaldemokraatidest taas valitsuspartei ja Eiki Nestorist iseseisvuse taastanud Eesti esimene sotsist riigikogu esimees. Nii on põhjust meenutada, millal sotsiaaldemokraadid esimest korda Eestis riigikogu juhtisid ja valitsust moodustasid.

7. juunil aastal 1923 hakkasid kehtima II riigikogu volitused. Esimesed kaks aastat juhtis parlamenti Jaan Tõnisson, 9. juunil aastal 1925 valiti aga riigikogu uueks spiikriks sotsiaaldemokraat August Rei, kes oli aastatel 1919–1920 Asutava Kogu esimees. Riigikogu II koosseisu volitused lõppesid 14. juunil aastal 1926 ja järgmine kord sai sotsiaaldemokraat riigikogu esimeheks alles 88 aastat hiljem.

Pärast III riigikogu valimist asus riigivanema ametisse Eesti Rahvaerakonna esimees Jaan Tõnisson. Toona olid riigipea ja valitsusjuhi institutsioon liidetud üheks riigivanema ametiks. Tõnissoni valitsus töötas ligi kaks ja pool aastat.

16. novembril aastal 1928 Jaan Tõnissoni juhitud valitsusliit lagunenes. Riigikogu suurima, 24-liikmelise Eesti Sotsiaaldemokraatliku

August Rei valitsus Toompea lossi Valges saalis

Tõlliste Partei fraktsiooni juhina tuli August Reil asuda uut valitsust moodustama. Sotsiaaldemokraadid kuulusid juba varem korduvalt valitusse, kuid valitsusjuhi positsiooni neil aga siiani polnud.

Riigikogus tekitasid Rei ministrivalikud toona erinevaid reaktsioone. Näiteks ei meeldinud keskparteidele Leopold Johanson, keda nad pidasid liiga sõjakaks ja äkiliseks. Reile heideti ette, et ta ei sobi riigivanemaks, sest ta oli ka Bekkeri tehases hooldajana ametis. Vasakpoolse Aleksander Oinas kandidatuur ei sobinud pangandus- ja majandusringkondadele.

Lahkhelide tulemusena jäi Rahvaliit valitsusest kõrvale ja ka kristlased kaalusid emale jäämist, kuid siiski jäid. Lõpuks moodustati valitsus 24 sotsialisti, 13 tööerakondlase, 14 koonduklase ja viie kristlase häälega, kokku 56 häält. Rei valit-

sus asus ametisse 4. detsembril aastal 1928.

Valitsuse koosseis oli järgmine:

- Riigivanem – August Rei (sotsiaaldemokraat)
- Välisminister – Jaan Lattik (kristlik rahvaerakond)
- Sise- ja kohtuminister – Tõnis Kalbus (tööerakond)
- Põllutöominister – Karl Soonberg (asunikud)
- Töö- ja hoolekande- ja haridusminister – Leopold Johanson (sotsiaaldemokraat)
- Raha- ja kaubandus-tööstusminister – Aleksander Oinas (sotsialist)
- Sõjaminister – Mihkel Juhkam (tööerakond)
- Teedeminister – Oskar Köster (asunikud)

Rei suhteliselt lühikese valitsusaja suursündmus oli Rootsi kuninga Gustav V visiit Eestisse 27.–29. juunil aastal 1929. Juba enne kuninga külasõitu oli Eesti rahvas valinud Riigikogu IV koosseisu. 9. juulil valis parlament uueks riigivanemaks

tööparteilase Otto Strandmani. Rohkem sotsiaaldemokraatidele valitsusjuhi kohta enne Teist maailmasõda ei kuulunud.

Ka taasiseisvunud Eestis on sotsiaaldemokraatidele vaid korra peaministri koht kuulunud: Andres Tarandist sai valitsusjuht 65 aastat pärast August Rei ametiaega novembrikuus aastal 1994. Tarandi valitsus astus tagasi pärast järgmise riigikogu valimist kevadel aastal 1995.

Järgmise aasta märtsis selgub, kas sotsiaaldemokraatidel õnnestub pärast pikka pausi taas valitsus moodustada. **Jaak Juske**

Uus rubriik „Miks mina astusin erakonda?“

Vastab sotsiaaldemokraat **Mihkel Raud:**

Minu otsus parteistuda tuli tegelikult kergelt. Mis seal siis ikka. Ahtri ränavale ja allkiri avaldusele. Kui keeruline see ikka olla saab? Ei olnudki.

Raske oli see, mis tollele otsusele eelnes. Jumala pärast. Ma nägin kõikjal – ka päise päeva ajal – painajaid. Ärkasin öösiti läbimärjana. Mis mu elust saab? Kuidas ma tuttavatele otsa vaatan? Kuidas ma seda oma emale ütlen?

Justkui oleks poliitikaga tegelemine mingi kuritegu. Justkui oleks erakonda astumine saatnale sõrme

“Mida tarka ma siis elus teha jõudsin?”

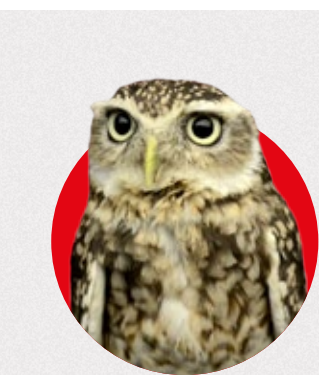
andmine – hämar tee paika, kust tagasi ei tulda. Taevast küll. Kus me praegu oleksime, kui 1988. aastal samamoodi oleks mõeldud?

Pidasin naisega nõu. „Ära tee seda,“ lausus ta kogenud parteilase-na elutarku sõnu. Võib-olla kavaldas, mine tea. Tahtis mind tegelikult vastupidises suunas suruda. Oli, kuidas oli, Ahtri ränavale ma läksin.

Murest iseenda pärast. Hirmust selle hetke ees, mil kaas lõplikult peale laksatab ja ma endalt küsima olen sunnitud, et mida tarka ma siis elus teha jõudsin. Kui ei enamat, siis ma vähemalt proovisin. Nüüd on mul vähemalt mingisugune vabandus. ●

Sotsiaaldemokraadid ja abikaasad - Mihkel Raud ja Liina Raud, SDE suvepäevadel Vooremaal.

Arvamusfestivalil on kohal ka sotsiaaldemokraadid oma maailmavaate-kohvikuga Sotside Tagatuba

Kohal on: Marju Lauristin, Sven Mikser, Jevgeni Ossinovski, Urve Palo, Ivori Padar, Andres Anvelt, Helmen Kütt, Marianne Mikko, Elki Nestor ja Indrek Saar. Lisaks veel: Natalja Kitam, Vadim Belobrovstev, Kristina Kallas, Barbi Pilvre, Lauri Läänemets, Mati Heidmets, Anto Liivat, Randel Länts, Jarno Laur, Peep Peterson ja mitmed teised loomingulised ja julged mõtlejad.

15.–16. augustil Paides

arvamusfestival.ee

Justiitsminister Andres Anvelt – kas armas kuri politseinik või leidlik läbirääkija?

Justiitsministeerium meeldib Andres Anveltile, sest see on apoliitiline organisatsioon. „Esiteks oli vastuvõtt siin väga hea, sisse elamine oli väga kiire ja näiteks oma hea nõuniku Kristen Kanariku saime siit majast.“ Uurime ministri mõtteid ja plaane lähemalt.

11 kuud justiitsministrina, palun räägi üle olulisemad teemad, mis on töös?

AA: Sotsiaaldemokraadist ministrina tahan elatistrahade osas teha õiguspoliitilise murde. Me võime ju ükskõik kui palju lapsetoetusi tõsta, aga see lapsevanem, kes ise ei täida kohustust oma lapse ees, jätab oma lapse ikkagi vaesusriski. Riik ei suuda tasakaalustada seda kui vanemad ei panusta oma lapsesse. Alates juhilubade mitte saamisest kuni pensionisammaste sissemaksete peatamiseni on riigi hoovad, millega püüda tähelepanu suunata oma kõige lähedasemast hoolimisele.

Siis kiirlaenuuturu korramiseks on meil töös terve rida eelnõusid. Ei saa toleerida suhtumist, et lollidelt tulebki raha ära võtta. Hädaseisundis inimeste ärakasutamine äriilistes huvides peab lõppema! See puudus

“Peame võtma sellise tulemuse, et saaksime olla valitsuse moodustaja!”

tab praegu 130 000 inimest Eestis. Eesmärk siin on vastutustundlikkuse, mitte teatud ettevõtlusvormi ära kustutamine.

Ja juba riigikogus seisin mitu aastat nõrgemate kaitse eest: kriminaalõiguslikult oli meil peksmine kodus ja kaklus kõrtsis üks ja sama. Nüüd

1. jaanuarist muutub perevägivald tunduvalt karmimaks kuritööks ja lapse juuresolekul on see raskendav asjaolu. Meil on töös vägivaldavastane tegevuskava, kus luuakse inimestele erinevad meetmed, et välja pääseda sellest vägivalda nõiaeringist. Alates nõustamisest või sellest, kuidas tildse märgata perevägivalda. Meditsiinitöötajad, sotsiaaltöötajad, naabrid teavad, aga ei ole alid sellest teada andma. Vägivald ei lõppe enne, kui inimeste teadlikkuse ühiskonnas muutub. Vägivald ei ole kellegi teise asi, mis paikneb ühes korteris – vägivald väljub sealt ja jõuab sinuni. Vägivald sünnitab vägivalda. Vägivalda näinud laps peab seda kahjaks üheks „normaalse“ kommunikatsiooni vormiks. Eesti tapmistest on üle poole perekonnasisesed tapmised. See on õõvastav ja kurb.

Eestis oli perevägivald tabutema, kuni ilmus artikkel ühest väga kuulsa kodanikust, kes pekis oma naist. Siin tahan toonitada ajakirjanduse

FOTOD: SDE

Justiitsminister oma kabinets Tõnismäe tänaval

suurt rolli. Pärast seda hakati perevägivallast rääkima, tulid riiklikud programmid ja statistikanumbrid tõusid, sest juhtumitest julgeti rohkem teada anda.

Arvan, et lähisuhte vägivald on Eesti ühiskonna üks suurimaid probleeme vaesuse ja majandusliku ebavõrdsuse kõrval. Meil on seda liiga palju. Koalitsiooniläbirääkimistel võtsin eesmärgiks, et sel sügisel-talvel ühineks Eesti Euroopa Nõukogu naiste- ja perevägivalda vastase Istanbuli konventsiooniga. Eesti on siin häbiplekk, üks vähesi euroopa riike, kes ei ole sellega ühinenud. Seal on terve hulk kohustusi ja meetmeid, mida riik allkirjutamisel võtab ja mida seni ei ole vajalikuks peetud.

Praegune koalitsioon on juba ministeeriume reformima asunud. Kas riigi juhtimisse tuleb veel rohkem innovatsiooni?

Olenemata maailmavaatest peab eesti riik püüdlema selle poole, et oma administratiivaparaahti vähendada. Dubleerimist ja stagnatsiooni on palju, millest tuleb üle saada. Lisaks ministeeriumidele tuleb palju vaadata ka allapoole, ametkondadesse.

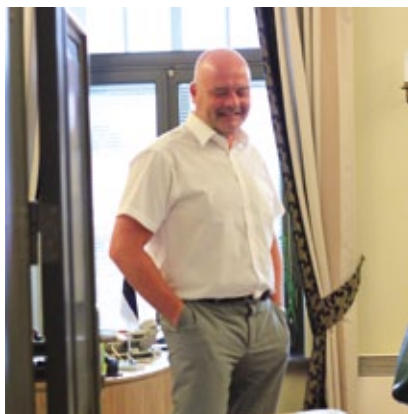
Muutused ootavad ees paljusid ameteid, nagu kohturegistrid, patendiamet ja kõik see teenib ühte eesmärki: inimväärne palk, kõrgem efektiivsus ja töösobralik keskkond. Kahjuks kõik see eeldab ka töökohtade vähenemist ehk vahusaid kärpeid inimeste hulgas, aga seda tuleb teha.

Meie kriminaalmenetluse seadus, mis on prokuröride töö aluseks, on väga bürokraatlik, väga segane ja võtab tohutult sellist riigi ressursi, mida võiks kasutada mujal, näiteks kuritööde avastamiseks. See on üks näide, mida tahaksin järgmise nelja aasta jooksul muuta, teha see inim-sõbralikumaks, kiiremaks ja ka menetlejasõbralikumaks.

Justiitsministeerium on olnud juba väga innovatiivne. Ma hindan seda, mis on toimunud näiteks vanglate ametitega, et vanglad on iseseisvad – ei ole enam seda ameti tasandit.

Siin oled praeguse koalitsiooni-partneri Reformierakonnaga ühte meelt?

Eestis ei ole praegu erakonda, kes saaks võimul olles seda vältida. Kui kaalukeeleks on maksureform, siis ükski maksureform ei too Eestile sellist lisaraha, mida oleks võimalik laiali määrada mõõda riigiasutusi. Raha on vaja selleks, et edendada ühiskonda ja parandada meie haridus-, sotsiaal- ja töövaldkonda.

Kirjanik Andres Anvelti sulest:

2007. aastal ilmus romaan

„Punane elavhõbe“

2010. aastal ilmus romaan

„Direktor. Ühe turu erastamise lugu“

Ministriametis oled ajakirjanduse püsivast tähelepanu, oled ise ka väga hea kirjutaja. Kas see, mis lehtedes ja teleuudistes jõuab, on õiglane?

Kui ajakirjanduse kritiseerib, siis kõigepealt tuleb vaadata peeglisse. Ja oma teemasid tuleb osata atraktiivselt esitada. Ajakirjanik on minu jaoks kriitiline partner, kellega leida suhtluskeel. Paaniliselt otsida, et kes selle loo tellis – selleks ma küll põhjust ei näe. Ajakirjanik teeb oma

tööd ja tal võib olla ja ongi oma maailmavaade.

(Anvelt muheleb) Ma saan ajakirjanikest väga hästi aru, ma näen neid väga lähedalt (tema abikaasa on Eesti Päevalehe ajakirjanik Kärt Anvelt – toim).

Kuidas sotsidel riigikogu valimistel kevadel läheb?

See ei ole ilm, et meist ei sõltu mitte midagi. Venemaal tõesti saab lennukiga ka pilvi laiali ajada. Meil seda võimekust ei ole, peame andma endast kõik, et saada maksimaalne tulemus. Olles praegu võimul, peame oskama kommunikeerida end hästi ja mitte laskma oma ideid partneri kappi ära kaaperdada. Mida lähemale valimis-tele, seda suurem on konkurents ka võimulolijate vahel. Seda ei tohi karta.

Peame võtma sellise tulemuse, et saaksime olla valitsuse moodustaja. Oleme sellele ka väga lähedal, tiirutame seal nagu kass ümber palava pudru. Peame jalgad kõhu alt välja võtma. Ja meil läheb kindlasti hästi!

Millised on sotsiaaldemokraatide tugevused?

Mis mulle väga imponeerib ja miks ma ühinesin SDE-ga: meie nõrkused on meie tugevused ja tihti ka vastupidi. Me oleme sõna otseses mõttes demokraatlikud ja oleme intelligentid.

Neid omadusi saab keerata nõrkusteks: me ei suuda alati nii kiiresti ja nii pragmaatilise valiku või kokkuleppe jõuda. Me vaidleme ja arutame ja soovume üksteise peale. Taktikalises sõja olukorras on see vaenlase jaoks kõige parem, kui teine pool hääletab, et kes läheb rünnakule. Aga see valija, kes hoolib sellistest väärtustest nagu demokraatia, mõtlemine ligimeses peale ja seeläbi tasakaalustatud areng – tema hindab seda.

Me ei püüa hetkeemotsiooni ja võib olla kaotame teinekord mõned hääled, kui ei lähe kaasa metsiku ühiskondliku paanikaga, nagu on näha kooseluseaduse puhul. Me ei vali vastandumist, vaid selgitame.

Olen rääkinud isegi Mõisaküla poe da suhtluskeel. Paaniliselt otsida, et kes selle loo tellis – selleks ma küll põhjust ei näe. Ajakirjanik teeb oma

Sotside organisatsioon ei ole üles ehitatud paaniliselt võimul olemisele, seetõttu oleme üks tugevaimaid. Oleme olnud opositsioonis, aga organisatsioon on muudkui tugevnenud: liikmelisuse kasv, piirkondade aktiivsus ja liikmemaksu tasumine on suurepärased näitajad. Kõik ei kuku kokku, kui me võimul ei ole. Milligipärast arvan, et Eestis on suuri erakondi, kes on üles ehitatud võimul olemisele.

Meie organisatsioon on ka niivõrd vabatahtlik, et teinekord me ei suuda oma inimesi survestada tegema seda, mida kampaania huvides peaks tegema. Siin on jälle pluss ja miinus koos. Meil ei ole väga suuri anneta-jaid, mis tugevusena tähendab, et oleme sõltumatumad.

Kas sa krimiuudiseid jälgid?

Olen neid nii palju elus näinud, aga see maailm hoiab sind ise kursis. Jälgima ei pea.

Miks läksid pärast keskkooli militsakooli?

Olin keskkoolis väga armunud oma koolioeesse ja kõik klassivennad, kes juba Nõukogude armeesse läksid, nende pruudid jätsid nad maha. Olin täiesti stressis, et kui sõjaväkke lähen, siis pruut jätab mu maha. Siis tuli teade, et tehakse esimest Eesti gruppi miilitsakoolis, ilma sõjaväeta – läksin katsetama ja sain sisse. Helistasin oma pruudile, et sain miilitsaks, aga seda kuuldes jätsit ta mu paugupealt maha.

Nii et mitteeadlik olukorras tule-nev valik, aga mida rohkem ma seal olin, seda rohkem hakkas mulle meeldima.

On sul mõni filosoofia või mõtte-tera, millest elus juhindud?

Ela niimoodi, et iga hetk, kui sa tagasi vaatad, siis sul on mõnus vaadata. Et ei oleks häbi ja piinlik, kuigi ka neid olukordi on olnud. Väga lihtne. Julgeks nimetada, et kristlik eluviis. Ela ise niimoodi, et on hea tunne ja niimoodi, et teistel sinu kõrval ei ole paha.

Paljud arvavad, et olen kuri politseinik, aga olen väga kompromissidele kalduv ja alati proovin läbirääkimistel jõuda tulemuseni, mitte peale surumiseni.

Kuidas oma tervist hoiad ja kuidas lõõgastud?

Vaba aega armastan ma väga ja teen kõik selleks, et seda ka oleks. Abikaasa Kärdiga meeldib meile mõlemale väga, et meil on suur aed ning kevadest sügiseni oleme õhtul pärast tööd aias. Seal paneme näpud mulda, see on mu hobi. Seal käin ka oma ehitatud saunas.

Minu päev ei saa alata enne, kui olen teinud oma kohustusliku jook-suretti. Vabariigi aastapäeval lendas mul reservohvitseri mudrilt nõop ära, siis teadsin, et peab hakkama tegutsema – ei ole üldse raske endale mingi rutini leida. Ja tervist on oluline. ●

Võrdsed valimisnimekirjad näitavad eeskuju

Reet Laja

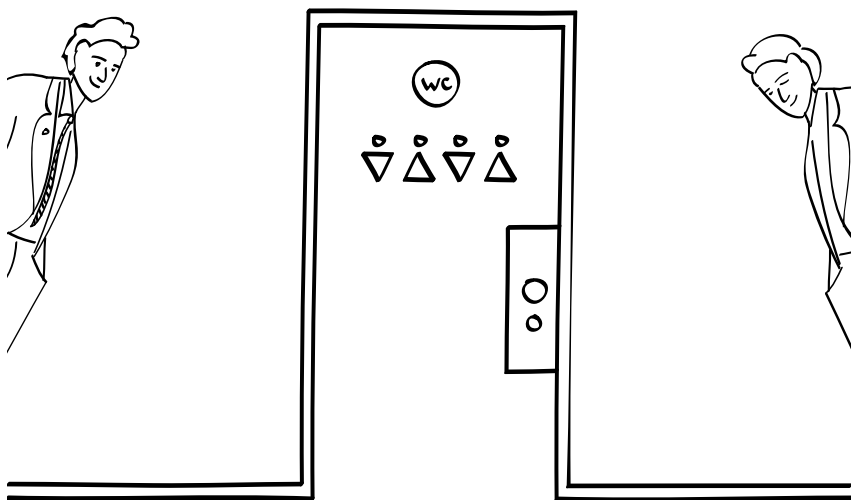
Naiskogu Kadri president

Hiljuti on tekkinud sookvootide teemal sage retoorika, et naised ju ise ei taha poliitikasse. Tahavad küll, kui näevad, et pere- ja tööelu on võimalik ühendada.

Valdav osa naisi mõtleb otsuse üle aga meestest kauem, nad kaaluvad aja- ja finantsvõimalused enne läbi, kui alustavad oma äriga või lähevad valimistele kandideerima.

Praegune valitsuse koosseis, kus Eesti kohta palju on ministriportfelile usaldatud naiste kätte, näitab et naisi tuleb poliitikas tõsiselt võtta. Samas on väikeses riigis naisi vaja kõigile otsustamistasanditele ja neil on omakorda tarvis juhtimiskogemust ammutada. See on tee avamine kõigile asjatundlikele ja tegusatele inimestele, olgu nad siis naised või mehed.

Sotsiaaldemokraadid kirjutasid 2012. aasta sügisel alla Eesti Ettevõtlis-

ke Naiste Assotsiatsiooni ja nelja parlamendierakonna memorandumile, millega väljendati toetust nn triibulise nimekirja poliitikale, süsteemile, kus erakondade valimisnimekirjades on erinevast soost kandidaadid vaheldumisi. Väljendati ka usku, et selliselt koostatud nimekiri kujuneb heaks poliitiliseks tavaks.

Eesti kolme viimase seas

Euroopa Komisjoni 2013. aasta raporti põhjal on Euroopa Liidu toona- sest 27 liikmesriigist koguni 24 võtnud kasutusele kas seadusandlikud

või erakondade poolt vabatahtlikud meetmed, et valitavates kogudes oleks vähemesindatud sugu paremini esindatud.

Neljas liikmesriigis kehtivad valimisnimekirjade soolist tasakaalu reguleerivad seadused, veel neljas on lisaks seadustele ka erakondade vabatahtlikud meetmed ning 18 liikmesriigis on erakonnad kehtestanud valimisnimekirjade soolist tasakaalu reguleerivad meetmed vabatahtlikult. Kujuures Taanis ja Soomes kehtisid vastavad meetmed pikka aega, kuni nendest pärast püstitatud eesmärkide saavutamist loobuti.

Vaid kolmes riigis puudusid 2013. aastal igasugused valimisnimekirjade soolist tasakaalu reguleerivad meetmed. Nendeks olid Eesti, Läti ja Bulgaaria.

“Oleme uhked, et SDE järgib soolist tasakaalu Riigikogu nimekirju koostades

SDE näitab eeskuju

Et vähemesindatud soo parem esindatus poliitikas kiiremini saavutada, tuleks Eestis teha mõlemat: tulla välja nii seadusandlike aktide kui ka erakondade vabatahtlike meetmetega. Eelmiste riigikogu valimiste eel leppisime erakonnas kokku ringkonnas kandidaatide järjestamise korra, kus nimekirja koostamisel seatakse eesmärgiks, et kahe esimese kandidaadi hulgas oleks nii naine kui ka mees ja kogu nimekirjas oleks mõ-

lema sugupoole esindajaid vähemalt 40%.

Valimisnimekirjades vähemalt 40% naised

Naiskogu Kadri juhatus võttis tänavu veebruaris vastu otsuse töötada välja ja esitada sooliselt tasakaalustatud valimisnimekirjade moodustamise ettepaneku SDE juhatusse, SDE valimiskordade toimkonnale ja SDE volikogule, eesmärgiga et sama põhimõtte võetaks aluseks SDE valimiskordades.

Läbiraakimiste tulemusel võttis SDE volikogu juulis vastu riigikogusse valimise korra, kus ringkonna nimekirja moodustamisel tulebki muuhulgas arvestada sellega, et üldjuhul on kahe esimese kandidaadi hulgas nii naine kui ka mees ja kogu nimekirjas mõlema sugupoole esindajaid vähemalt 40%. Üleriigilise nimekirja moodustamisel tuleb samuti arvestada, et kohtadel 2–11, 12–21, 22–31, 32–41 ja 41–51 peab olema vähemalt 40% kummastki soost kandidaate.

Loodame, et erakonna värskest sõnastatud seisukohad erakonnaliikmete võrdse kaasamise osas annavad tuldidele naistele juurde ka motiveeritud kandidaatidele riigikogu valimistel kandideerida. ●

Karl Kirt

Noorte Sotsiaaldemokraatide president

Noorsotside vastus Siim Tuisu arvamuse artiklile

Tegelikult on hea meel selle üle, et Siim Tuisik arvab, et just noorsotsid on need, kes suudavad aastal 2015 Sotsiaaldemokraatliku Erakonna peaministriarvonnaks viia. Ka noored usuvad, et ilma meieta pole see pooltki nii lihtne.

Enne kui väga teravat kriitikat noorte pihta anda, tuleks vaadata seda, millal meie uus juhatus ametisse asus. Kui valitsusel on lubatud 100 kriitikavaba päeva, siis võiks see olla lubatud ka meie uutele juhtidele. 4. maist 31. juulini on möödunud 88 päeva. Sinna sisse jääb veel Euroopa Parlamendi valimiste kampaania ja suvepuhkused.

Mis veel imestama paneb, on see, et kodanikuaktivist Tuisik võrdleb võrreldamatut. Saksa Justost võrrelda Eesti noorsotsidega on ikka päris keeruline. Nende mastaabid, rahaline võimekus ja pikem demokraatia traditsioon on täiesti erinevad olukorrad, kus Noored sotsiaaldemokraadid on 21 aasta jooksul pidanud tegutsema.

Sellega aga olen nõus, et tegutseda tuleb ja noortest me veel kuuleme. Andku selleks märku kasvõi see, et 2015. aasta suvepäevad korraldavad esmakordselt noorsotsid! Ja noor kandidaat Liina Raud kogus eurovalimistel üle 1000 hääle, mis on parem tulemus kui tegi minister Ligi või Urve Tiidus. Oleme suvist rahulikumat aega kasutanud planeerimiseks ja ka Riigikogu valimiste suunas käib juba tõsine töö. ●

Marju Lauristi väljakutsed Europarlamendis

Henri Kaselo

Marju Lauristini nõunik

Euroopa Parlamendi (EP) uus VIII koosseis on olnud ametlikult ametis alates 1. juulist 2014, kuid tööd on tehtud juba juunist, mil toimusid esimesed koosolekud, jagades tööruume veel eelmise koosseisu saadikutega.

Need saadikud, kes soovisid kuuluda olulisematesse EP komisjonidesse nagu kodanikuvabaduste kaitse, tööhoive- ja sotsiaalkomisjon või osutada valituks komisjonide ja delegatsioonide juhina (kui liikmesriikide suurus ja hääleaarv seda võimaldas), pidid ennast enne sõnavõttudega fraktsioonis ja töögruppi- des aktiivselt näitama.

Seda kõike Marju Lauristin ka edukalt tegi, näiteks esines ta juba esimesel Euroopa Parlamendi sotsiaaldemokraatide ja demokraatide fraktsiooni (S&D) delegatsioonide juhtide koosolekul sõnavõttuga seoses sündmustega Ukrainas, hoiatades, et ilma Euroopa Liidu aktiivse sekkumise- seta Ukraina kriisi on ohus Euroopa julgeolek ja demokraatia.

Samuti oli Lauristini võimalus end kohe fraktsioonile tutvavaks teha, sest talte tehti ettepanek juhatada uue koosseisu esimest koosolekut, kuna vastavalt kodukorrale teeb seda vanim kohal olev liige, kui päevakorras on uue esimehe valimine. S&D uueks juhiks valiti tagasi kogunud Martin Schulz, kes on varem seda teinud aastatel 2004–2012.

Marju Lauristin Euroopa Parlamendis

Euroopa tulevik arutluse all

Fraktsioonis arutati juba juunis S&D visiooni „Uus suund Euroopa- le“, mille eesmärgiks oli esitada töökava koostamiseks oma seisukohad Euroopa Komisjoni (EK) presidendikandidaadile Jean-Claude Junckerile ning rääkida selleks eelnevalt läbi teiste EP fraktsioonidega. Siuliselt oli seekordsel EK presidendil valimistel esimest korda tegemist n-ö koalitsioonilepingu sõlmimisega Euroopa tasemel.

S&D fraktsiooni liikmete jaoks oli kõige olulisem, et uus EK president seaks kindlasti prioriteediks sotsiaalse õigluse tagamise Euroopas. Fraktsiooni liikmed kritiseerisid oma sõnavõttudes teravalt stabiilsuspakti, mille eesmärk olevat pelgalt kärpimine kärpimise pärast, jättes inimesed oma muredega ükski.

Selleks, et tagada eurooplaste elumäärne hakkama saamine, rõhutati miinimumpalga kehtestamise olulisust, arvestades liikmesriikide elatustaset. Üheks olulisimaks prio-

riteediks peeti tööpuuduse vähenemist ning seda iseloomustas noorte inimeste seas, mistõttu rõhutati noortegarantii kiire rakendamise vajalikkust liikmesriikides. Lauristin rõhutas oma sõnavõtus, et S&D visioon peaks pakkuma lahendusi Euroopa tuleviku küsimustele, nagu innovatsioon, uute kõrgtehnoloogiliste majandusvaldkondade ja töökohtade areng ning hariduse kvaliteet.

Olukorrad Ukrainas

Ukraina kriisi aruteludel pidasid saadikud oluliseks, et S&D fraktsioonil ja Euroopa Liidul tervikuna oleks Ukraina küsimuses ja suhetes Vene Föderatsiooniga ühtne strateegia. Lauristin pidas tähtsaks, et Ukrainale tuleb pakkuda lootust ehk võimalust kunagi tulevikus Euroopa Liiduga liituda, sest ka Baltimaad olid 1990-ndate alguses sarnases olukorras ning meid aitas just kindla sihi olemine ehk liikumine Euroopa suunas. Ukraina puhul tuleks jagada neid

kogemusi, mis Baltimaadel on juba olemas.

Uue täiskogu istungil pooldati resolutsiooni, milles toetati Ukraina rahuplaani ja mõisteti hukka Vene Föderatsiooni okupatsioon Krimmi poolsaarel ning separatismi toetamine Ida-Ukrainas. Eesti saadikutest ei hääletanud selle resolutsiooni poolt vaid Keskerakonna esindaja Yana Toom, minnes vastuollu oma kodufraktsiooni liberaalide ja demokraatide seisukohtadega.

Ametipostide valimised ja uue koosseisu ametlik algus

Enne, kui uus koosseis ametlikult tööd alustas, valisid fraktsioonid endale juhtkonnad. Parlamendi suuruselt teine S&D fraktsioon valis oma uue üheksast aseesimehest ja ühest laekurist koosneva juhatuse (juba valitud fraktsiooni esimees kuulub samuti juhatusse) 25. juunil, nende hulgas ka Lauristini, kes esindab fraktsiooni juhtkonnas ainukesena Põhja- ja Baltimaade piirkonda.

“Uue täiskogu istungil pooldati resolutsiooni, milles toetati Ukraina rahuplaani ja mõisteti hukka Vene Föderatsiooni okupatsioon Krimmi poolsaarel

Fraktsiooni aseesimehena vastutab Lauristin koostöö eest kodanikuühiskonna ühenduste ja Euroopa uuringute fondiga, et tagada sot-

Marju Lauristin:

Prof. Marju Lauristini õnnestus saada neisse Euroopa Parlamendi komisjonidesse, kuhu ta soovis: kodanikuvabaduste kaitse komisjoni (LIBE) põhi liikmeks ning tööhoive- ja sotsiaalkomisjoni asendusliikmeks.

Samuti kuulub ta põhi liikmena Ukraina delegatsiooni ning asendusliikmena ka Kesk-Aasia riikide ja Mongoolia delegatsiooni koosseisu.

Marju Lauristini ole usaldatud LIBE liikmena raportööri roll nii olulises küsimuses, nagu on seda Euroopa Liidu uus andmekaitse direktiiv.

S&D fraktsiooni variraportöörina hakkab ta vastutama lisaks veel andmekaitse määruse ja EL-USA andmekaitse lepingu raportite eest.

siaaldemokraatide EP fraktsiooni tegevuses seadusloome sotsiaalsete mõjude arvestamine ja tagasiside ühiskonna huvigruppidega, sh eriti ametiühingute ja tööandjate organisatsioonidega ning akadeemiliste partneritega. Samuti kureerib ta sotsiaaldemokraatide tegevust petisioonikomisjonis, mis tegeleb kodanikel ja organisatsioonidel EP-le saadetavate tuhandete avalduste ja märgukirjade lahendamisega.

Ametlikult vannutati uus koosseis ametisse 1. juulil Strasbourgis, mil toimus esimene EP täiskogu. Taaskord valiti parlamendi presidendiks Martin Schulz, kes sai 409 saadiku toetuse ehk absoluutse hääleteenamuse. Uueks S&D fraktsioon esimeheks sai Itaalia delegatsiooni juht Gianni Pitella.

EP täiskogul valiti uueks EK presidendiks ehk Euroopa peaministriks Jean-Claude Juncker, kes on olnud pikaajaline Luksemburgi peaminister (1995–2013) ja Euroopa Nõukogu president (aastatel 1997 ja 2005). ●

Tasuta kõrgharidus liigub lõpuks tasuta kõrghariduse suunas

Maris Sild

Noorsotside peasekretär

Elmise valitsuse kõrgharidusreform tõi nii tudengid kui ka noorsotsid mitmeid kordi tänavatele meelt avaldama. Kahjuks ei võtnud endine haridus- ja teadusminister Jaak Aaviksoo (IRL) tudengite ettepanekuid kuulda. Kuigi muudatuste peamine eesmärk oli kõrghariduse kättesaadavuse parandamine, siis reaalsuses see ei töötnud ja reform võeti vastu vigasena.

Praegune haridus- ja teadusminister Jevgeni Ossinovski on tihedas koostöös Eesti Üliõpilaskondade Liiduga asunud vigade paranduse kallale.

Siiani oli vajaduspõhised õppetootust võimalik saada vaid tudengitel, kes täidavad õppekava nõudeid 100% ulatuses. See aga tähendas, et kui mõnel semestril jäi tudengil paar ainepunkti saamata, siis õppetootust hoolimata majanduslikust olukorrast ta ei saanud.

Haridusministri uue eelnõu kohaselt on võimalik vajaduspõhised õppetootust taotleda kõikidel tudengitel, kes täidavad õppekoormuse nõude vähemalt 75% ulatuses.

Tegemist on olulise muudatusega, mis suurendab vähekindlustatud peredest pärit tudengite ligipääsu kõrgharidusele. Instar EBC uuringu kohaselt töötab kooli kõrvalt üle poole üliõpilastest. Uuring osutab, et praegune seadusandlus ei vasta tegelikele vajadustele. Tuleb kasuks, kui õpin- gute kõrvalt käia osalise ajaga erialasel tööl, kuid mõeldamatu on samal ajal täiskoormusel õppida ja töötada.

Ühel semestril õppekoormuse sa- japrotsendilise mittetäitmise taga võivad peituda teised põhjused kui lihtsalt laiskus. On tudengeid, kes lisaks loengute ja seminaride käimisele osalevad aktiivselt üliõpila- sesindustes, on aktiivsed noorteor- ganisatsioonides või –volikogudes, mis on võrreldav juba töökogemuse omandamisega. Aktiivsuse tõttu võib mõnel semestril ainepunkte vä- hem kokku tulla.

Ossinovski üheks eesmärgiks on pöörata rohkem tähelepanu tudengi reaalsele olukorrale. Nimelt on siiani vaadatud vajaduspõhise õppetootuse taotlemisel leibkonna eelmise aasta majanduslikku olukorda, kuid mõne kuuga võib palju muutuda – üks vanematest on töö kaotanud või sisse- tulekud on muudeld põhjustel oluliselt vähenenud. Edaspidi on plaanis laienda- da vajaduspõhised õppetootust nii, et seda oleks võimalik saada ka neil tudengitel, kes hetkel toetuste saajaks ei kvalifitseeru. See puudutab eelkõige neid tudengeid, kelle majanduslik olu- kord on ootamatult halvenenud või kui üks vanematest perekonda ei toeta.

Noorsotsid on kindlal seisukohal, et kvaliteetne haridus peab olema kättesaadav kõikidele võimekatele tuden- gitele, hoolimata nende majandusli- kust olukorrast, ning see ei tohi saada õpingute katkestamise põhjuseks. ●

Kohalik

Tartu kaasav eelarve pakub kohalikele närvikõdi oktoobrini

Tartus on eesmärgiks 140 000 euro eest viia 2015. aastal ellu vä- hemalt kaks kogukonnast endast välja pakutud ideed. Ideede välja sõelu- mise protsess on juba täies hoos. Nimelt on 92-st esialgselt ideest välja valitud 25, mida augustis ja septembris linna- rahvale tutvustama hakatakse. „Tartu oli mullu Eesti esimene omavalitsus, mis kaasava eelarve kasutusele võttis ja kindlasti jätkame.“ rääkis Tartu abilinnapea Kajar Lember.

Eelmisel aastal tehti etteheiteid, et hääletusel oli liiga palju ideid ning linlased ei jõudnud neisse süveneda. Nii tehti sel aastal teemarihmades eelvalik ja lõpphääletusele jõuab vä- hem ideid. Lemberi arvates tulid kogukonnad juba esimesel aastal kaasa- va eelarve mõttega üsna hästi kaasa. Edukamad olid ideed, millele taha koondus võitlev huvirühm. Lemberi sõnul püütakse sel aastal pakkuda

“Tartu abilinnapea rahanduse alal Kajar Lember:

„Oleme püstitanud kolm peamist ees- märki: parandada kogukondade koostööd, tutvus- tada linlastele linnaeelarve kujunemise põhimõtteid ja midagi ka realselt linna- ruumis ära teha“

autoritele rohkem võimalusi, et oma projekti arendada või teha koostööd sarnaste idee- de autoritega.

Tartus alguse saanud projektist räägitakse juba mitmes Eesti omavalitsuses ja hea uudis on see, et ka Vil- jandis ja Kuressaares tehakse tä- navu kaasavad eelarved. „Esimesena tulija rõõm või mure on, et kõik vead tuleb ise ära teha,“ rääkis Lember. „Eks püüame ise oma vigadest õppi- da ja Tartu on lahekelts valmis oma kogemusi jagama.“

Kaasava eelarve peamine ja selge põhimõte on see, et kogukond saab otsustada mingi osa kohalikust elar- vest. Kaasava eelarve ideeks võis olla nii investeeringuobjekt kui ka üritus maksumuse ülempiiriga 70 000 eurot. Eelarve ideede ja etappidega saab lähe- malt tutvuda Tartu linna kodulehel. ●

Elva uueks abilinnapeaks sai Marika Saar

Elvas alustas 1. augustist uue abi- linnapeana **Marika Saar**. Tema vastutuslasse jääb linna hariduse- ja kultuurivaldkonna koostöö arenda- mine, mainekujunduse korraldamine ning turundusstrateegia elluviimise koordineerimine.

„Elva peab muutuma piirkon- na hariduskeskuseks. Selleks, et õpilased sooviksid tulla Elvasse õppima, on lisaks tugevale gümnaa- siumiharidusele oluline pakkuda mitmekülset huviharidust, mõnu- sat linnakeskkonda ning toimivat koolitransporti,“ ütles Saar. Valminud on ka piirkonna tu- rundusplaan. „Soovime tutvustada Elvat kui tervistavat ja aktiivset tege- vust pakkuvat looduskuurorti kogu perele,“ lisas ta.

Saar on töötanud Tartu maavalitsuse nõunikuna ja on Nõo vallavalikogu aseesimees. ●

“Elvas on Sotsiaal- demokraatide ja Reformi- erakonna koalitsioon.

Vaata pilte erakonna tegemistest:

www.flickr.com/sotsid

Sotsiaaldemokraatide suvepäevade soojus Voore puhkekeskuses

Järgmised suvepäevad korraldavad Noored Sotsiaaldemokraadid, sest nemad saavutasid kõikide võistluste üldarvestuses esimese koha. Jääme ootama!

Ristsõna

	Hõim, rahvas, rahvus	2 x täht	Sotsiaaldemokraat		...hirmutis	VASTUS	Jood	Urantia Foundation	Kaigas, malakas	Märulifilm	Tara
...märk				Reet Kokovkin on SDE piirkonnas esimeses ... Sisask		○					
Oopused						○	Nägu (Inglise k.) Tunguus				
Lämmastik		Mõttekriips	SDE aukohtu liige			○		Limited Võrgu äärenöör			
SDE minister						○					Natuke
Noot			Lülitus-mehhanism Pealinn Euroopas			○			Oma-valitsus Enda-, oma-, ise-		
	Putukas Valgus-õpetus				...service (võrgu-teenus) Lõige, mood	○					
Baleriin			Riietus-esemed ...kultuur (nudism)			○				Imagi-naararv Läbisõit	
Lööm						○	SDE juhatuse liige Volt				
Tesla		Õlipuu vill Saksa mark				○		Konna-kuusk			
...kaart			Analog telephone adapter Remond- ja Ehitus-valitsus			○					
Naisenimi						○					
Tööala					Laupäev A, ..., C Relv	○					
						○					

ESTI RAHVA RISTSONAD
RISTIK

Tallina meeskond oli võidukas eelkõige võrkpallis.

Traditsiooniline, kuid kirgi küttev riigikogu vs. rahvakogu korvpallilahing lõppes riigikogu napi kahepunktilise võiduga.

Eestikeelse sõna chill tähendus pildis

Taidluse võitsid kaunitarid Ida-Virumaalt